

ADVIES Sectorraad Kunsten en Erfgoed

30 november 2012

Advies over het voorstel tot een andere benadering van het Kunstendecreet

Op 9 november 2012 ontving de SARC een adviesvraag van Joke Schauvliege, Vlaams Minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over de evaluatie van het Kunstendecreet en een voorstel van het Agentschap Kunsten en Erfgoed tot een andere benadering van het Kunstendecreet. De Sectorraad Kunsten en Erfgoed van de SARC besprak het voorstel op zijn plenaire vergadering van 26 november 2012.

Inleiding

Het voorstel van het Agentschap Kunsten en Erfgoed bevat interessante denksporen voor de opmaak van een nieuw decreet. De horizon van een mogelijk nieuw decreet moet uiteraard eerst helder gemaakt worden vooraleer wordt overgegaan tot operationalisering ervan. Om die reden wil de Sectorraad Kunsten en Erfgoed voorlopig uitsluitend enkele opmerkingen plaatsen bij de voorstellen uit de nota van het agentschap. De sectorraad zal in de nabije toekomst verder ten gronde nadenken over het volledige Kunstendecreet en zijn toekomst, en in de loop van de maand december hierover een afzonderlijk advies formuleren.

Hieronder wordt verder ingegaan op de drie aangebrachte elementen uit het voorstel van het Agentschap Kunsten en Erfgoed: schottenloosheid, criteria en voorwaarden en beoordeling.

Advies

De Sectorraad Kunsten en Erfgoed spreekt zich positief uit over de functiegerichte benadering. Het voorstel is hiervoor een goede eerste aanzet, maar vraagt nog een veel ruimere denkoefening en concretisering. Het voorliggend voorstel bevat geen langetermijnvisie.

Hieronder haalt de sectorraad voor elk hoofdstuk van het voorstel enkele mogelijke valkuilen aan, waaraan bij het verder uitwerken van het voorstel aandacht moet besteed worden.

1. Schottenloosheid

Een functiegerichte benadering is geen garantie voor schottenloosheid, en daarom vraagt de Sectorraad Kunsten en Erfgoed om zeker waakzaam te blijven dat er niet terug in 'vakjesdenken' vervallen wordt. Mits met deze bekommernis rekening wordt gehouden, is de sectorraad wel voorstander van de functiegerichte aanpak.

- Door organisaties zichzelf te laten definiëren aan de hand van de functies die ze vervullen, kunnen ze zichzelf gerichter profileren. De organisaties moeten niet meer in een strak bepaald keurslijf passen.
- Een functiegerichte benadering creëert een mogelijkheid om op termijn het Kunstendecreet en het Cultureel-Erfgoeddecreet in elkaar te schuiven. De sectorraad is een voorstander van deze beweging.

De sectorraad vindt echter ook dat de functies die in het voorstel zijn opgenomen niet voldoende zijn. Het kunstenveld is een zeer breed veld, dat onmogelijk volledig omvat kan worden door de opgesomde functies.

Het is duidelijk dat nog een grondige denkoefening nodig is om het voorstel verder uit te werken. De raad formuleert hier graag enkele aandachtspunten:

- Er zal moeten worden gezocht naar de optimale aanpak voor de zelfdefiniëring van de organisaties. Enerzijds moet elke organisatie zichzelf duidelijk en precies kunnen profileren om niet terug in schotten te vervallen. Anderzijds moet er op toegezien worden dat de verschillende actoren dezelfde terminologie hanteren. Er moet met andere woorden aandacht zijn voor zowel uniciteit als vergelijkbaarheid.
- Er zal een nieuwe waardebepaling naar functies moeten gebeuren. De huidige toekenningen houden een verdelingskeuze in van het beleid over de verschillende werkvormen en disciplines. Bij een verdeling vanuit functies zijn voorafgaande beleidskeuzes complexer, maar des te noodzakelijker. Er zal gewerkt moeten worden volgens een nieuwe logica. Dat is een moeilijke oefening waarbij aandacht zal moeten gaan naar zowel de financiële als de maatschappelijke waarde van de verschillende functies.
- Individuele kunstenaars mogen niet uit het oog worden verloren.

Kortom: er is nog veel denkwerk nodig om te komen tot een duurzame langetermijnvisie rond een functiegerichte aanpak. We moeten ons goed bewust zijn van de consequenties ervan.

De status van werkvormen en disciplines is in het voorstel onduidelijk en zal moeten worden gedefinieerd. Als werkvormen en disciplines behouden blijven, dan pleit de sectorraad er in ieder geval voor om ze voldoende los te koppelen van de functies.

2. Criteria en voorwaarden

Aangezien in het voorstel de criteria en voorwaarden samenhangen met de functies, gelden hier dezelfde aandachtspunten. Ook wat betreft de criteria en voorwaarden is nog denkwerk nodig om het voorstel zorgvuldig verder uit te werken, zonder terug in schotten te vervallen.

Het komen tot objectieve en beoordeelbare criteria is een moeilijke maar noodzakelijke oefening. Niet enkel om de toekenning van de subsidies op een eerlijke manier te laten verlopen, maar ook om alle elementen ter verdediging te hebben wanneer bepaalde beslissingen worden aangevochten.

Daarnaast vraagt de sectorraad ook om bij het bepalen van de criteria aandacht te besteden aan zowel het verleden als de toekomst van de aanvragers. Organisaties moeten beloond kunnen worden voor een kwaliteitsvolle werking in voorgaande jaren, maar er moeten evengoed kansen geboden worden aan organisaties, initiatieven en kunstenaars met beloftevolle voorstellen voor de toekomst.

3. Beoordeling

De Sectorraad Kunsten en Erfgoed blijft achter zijn eerder advies staan, en is tevreden dat zijn voorstel door het Agentschap Kunsten en Erfgoed werd overgenomen. De sectorraad vindt echter dat beide benaderingen, de poolvorming en het getrapte beoordelingssysteem, gecombineerd kunnen worden, wat ook het geval was in het voorstel van de sectorraad.

In het voorstel van de Sectorraad Kunsten en Erfgoed worden de dossiers verdeeld over beperkte commissies van 3 à 5 personen, die waar nodig worden aangevuld met experts uit een pool van beoordelaars. De experts kennen voorafgaand, schriftelijk en individueel een waardeoordeel toe aan de dossiers. Vervolgens komen commissie en experts samen om over de beoordeling te discussiëren.

De sectorraad vindt dus in beide voorstellen elementen van zijn eigen voorstel terug, maar blijft zelf voorstander van de combinatie van beide.

Een element dat bij de beoordeling nog verdere aandacht nodig heeft, is de vraag naar onderlinge consistentie tussen de verschillende commissies.

Uiteindelijk wil de sectorraad ook hier pleiten voor een goede afweging tegenover elkaar van de verschillende mogelijkheden. Welke keuze er ook gemaakt wordt, er moet vooral gekozen worden met een duidelijk perspectief en toekomstvisie.

Namens de Sectorraad Kunsten en Erfgoed,

Heidi De Nijn, voorzitter

Herman Baeten, ondervoorzitter

Lieselotte Moortgat, secretaris